

Editör'den...

*Kültür ve İletişim'*de editörlüğe başladığım bu sayıda, bir başlangığta, bir kederli sona tanık olarak dergimizi 8 Mart 2005 tarihinde yitirdiğimiz Prof. Dr. Erol Mutlu'nun anısına siyah kapakla çıkarmaya karar verdik. Erol Hoca, benim ve dergimizin yayın kurulundaki diğer bazı arkadaşların hocasıydı. Kendisinin iletişim alanına kazandırdığı pek çok çevirinin yanısıra, iletişim kuramları, siyasal iletişim, popüler kültür, televizyon ve küreselleşme üzerine çok sayıda çalışması bulunmaktadır. Yakında iki kitap halinde derleme olarak yayınlanacak bu eserler, geleceğin araştırmacılarının "malumat dünyası"nda, eminiz ki, çok önemli bir yer tutacaktır. D. Beybin Kejanlıoğlu'nun Erol Hoca'nın mektuplarından parçalar içeren "Malumat Dünyasına Gitmek" yazısı ile aslında sadece Erol Hoca'yı anmakla kalmadık; daha önce iletişim eğitimi konusundaki çalışmasıyla ve tartışmasıyla *Kİ*'nin ikinci sayısına bizzat katkıda bulunan Erol Hoca böylece bu yazıyla yine *Kİ*'de kendi sözleriyle yer almış oldu.

Dergimizin bu sayısının ilk yazısı Portekizli araştırmacı Cristina Ponte'ye ait. Ponte, tarihselliğe ve karşılaştırmaya özel önem atfederek haber medyasında çocukların temsili zerine ABD, Latin Amerika, Asya ve Avrupa lkelerinde son birkaç yılda yoğunlaşan araştırmaları gözden geçirdiği makalesinde, Portekiz gazetelerinde yayınlanan çocuklarla ilgili haberleri

Mine Gencel Bek
Editör

analiz ediyor. 1970-2000 yılları arasında, diktatörlük rejiminden AB üyesi olmaya büyük dönüşüm geçiren Portekiz'de yayınlanan haberlerin analizi sonucunda, yazar ABD ve Asya ülkelerindeki haberlerde olduğu gibi Portekiz'de de evde ve fabrikada çalışan çocuklar ve yoksulluk gibi konuların haber gündeminde yeterince yer almadığını ortaya koyuyor. Portekiz haber medyasının diğer ülkelerdeki çocukları nasıl haber yaptığına bakıldığında ise Avrupa ülkelerinin ağırlıklı olarak beş Avrupa ülkesiyle temsil edildiğini belirten yazar, haberlerin yarısından çoğunun Avrupa ve ABD'den olduğunu, ancak Latin Amerika ülkeleri gibi diğer bölgelerden gelen haberlerin % 3'e kadar düşen oranlarda yer aldığını ayrıca tablolarla gösteriyor.

Çocuklarla ilgili haberlerin analizi konusundaki bu çalışmadan sonra aile ve çocuklar konusunun bu kez internet kullanımını ve anlamlandırılması çerçevesinde ele alındığı başka bir yazı Emine Onaran İncirlioğlu ve Barış Kılıçbay'ın ortak çalışmasının ürünü. Şimdiye dek Türkiye'de üzerinde pek fazla çalışılmamış olan bir konuyu ele alarak, internet kullanımı ile aile içi iktidar ilişkileri konusuna odaklandıkları çalışmalarında yazarlar derinlemesine görüşme yaptıkları on iki kişinin internet kullanımı ve anlamlandırmasını şöyle sınıflandırıyor: İşlevsel anlam, haberleşme anlamı, iş anlamı, "hayatı kolaylaştırma" anlamı, eğlence anlamı, "çevre" genişletme anlamı, kendini ve "öteki"ni tanımlama anlamı ve dönüştürücü anlamı. İnternet kullanımında toplumsal cinsiyet ilişkileri, çocukların denetimi ve gizlilik konularını da araştıran yazarlar, internet ve aile ilişkileri konusundaki hakim söylemin aksine, internetin aile hayatında bir dönüşüm yaratmadığını savunuyor. Aile bireylerinin birbirleriyle ilişkileri, konuşulan bireylerin anlatımlarına dayanarak yazıda beş model çerçevesinde tartışılıyor. Yazarların da sonuç bölümünde belirttikleri gibi, bu çalışma, pek çok özellik bakımından birbirine benzeyen, görece homojen bir grubun bile internetin kullanımı, anlamlandırılması ve aile üzerindeki etkisi bakımından çok çeşitli ve değişken olduğunu göstermesi bakımından son derecede önemli bir katkıdır.

Türkiye'yle ilgili bir diğer yazı, yine ortak bir çalışma: Banu Dağtaş ve Murat Tazegül, Kemalist modernleşmenin kurumlarından Halkevleri'nin çıkardığı *Ülkü* dergisinin 1933-1938 yıllarında yayınlanan sayılarında yer alan makalelerde Batı modernliğinin ve ulusal kimliğin nasıl tartışıldığını, faşizm, korporatizm gibi konjonktürel, tarihsel gelişmelerden nasıl etkilenildiğini araştırmayı amaçladıkları çalışmalarında Batı modernliğinin başlangıç parametreleri olarak görülen sanayileşme, laiklik, kentleşme, demokrasi ve modern insanın gündelik yaşam tarzı femaları çerçevesinde, dergide yayınlanan yazıları değerlendiriyorlar. Dergimizin bu sayısının son yazısı, aslında bir önceki sayıda yayınlanmış olan Karin Hamm-Ehsani'nin Fatih Akın'ın *Kısa ve Acısız* filminin analizine dayanan makalesi. Geçen sayıda yanlışlıkla, gerçekleştirilen düzeltmelerden önceki haliyle yayınlanan yazıyı, yazardan ve okuyucularımızdan özür dileyerek yeniden basmayı *Kİ*'nin benimsediği ciddi akademik dergicilik anlayışının gereği olarak bir borç biliyoruz.

8 yıldır başarılı bir şekilde yayın hayatını sürdüren *Kİ*'yi Halil Nalçaoğlu'ndan devralmak ve aynı başarıyla devam etmesine editör olarak katkıda bulunmak büyük sorumluluk. Böylesi zor bir görevi editör asistanlarının desteği olmadan gerçekleştirmem mümkün olamazdı. Başta Tezcan Durna olmak üzere, büyük bir azimle çalışan tüm editör asistanlarına yardımları için teşekkür ederim.

Son olarak, tüm okurlarımızın aynı zamanda muhtemel yazarlar olduğunu hatırlatarak bir çağrıda bulunmak istiyorum. *Kİ*'nin gelecek sayısı, Türkiye'deki iletişim araştırmalarının haritasını çıkarmayı amaçlayan yazılara ayrılacaktır. İletişim çalışmalarında çeviriler ve ders kitaplarının yanısıra, bu dergide de sık sık yayınlanan, özgün araştırmaların sayısı artmakla birlikte, bir-iki girişim dışında, Türkiye'deki iletişim araştırmalarının tarihini yazan, bu araştırmaları değerlendiren çalışma gerçekleştirilmemiştir.

Türkiye’de iletişim araştırmaları hangi kurumsal mekanizmalarla destekleniyor ve görünür hale geliyor? Başka bir deyişle, iletişimle ilgili araştırma dernekleri, merkezleri, akademik yayınlar, dergiler, kitaplar, tezler, akademik etkinlikler vb. yoluyla nasıl bir akademik etkileşim ortamı yaratılıyor? Türkiye’deki iletişim araştırmalarının büyük ölçüde dayandığı Avrupa ve ABD’deki iletişim araştırmalarına dair kuramsal ve yöntemsel tercihlerden yola çıkarak yapılan, çoğunlukla ikilik olarak ifade edilen tanımlamalar (ana akım, yönetsel, pozitivist, liberal, ampirik, nicel, nitel, eleştirel, kuramsal, ekonomi politik, kültürel çalışmalar, metin çalışmaları, izleyici çalışmaları gibi) ne ölçüde Türkiye’de geçerlidir? İletişimle ilgili araştırmalar, değişen toplumsal gerçeklikleri anlama ve açıklamanın yanı sıra, bu konuyla ilgili politikalarda herhangi bir dönüşüme yol açıyor mu? Akademisyenler, araştırmacı ve eğitimcilik misyonlarına ek olarak, politik değişime de katkıda bulunabiliyorlar mı? Nasıl?

Gelecek sayımızla Türkiye’deki iletişim araştırmalarının tarih yazımına, özellikle bu sorular çerçevesindeki (ama elbette bunlarla da sınırlı kalmayan) yazıları bir araya getiren bir platform sağlayarak, katkıda bulunmak istiyoruz.

Malumat Dünyasına Gitmek... Mektuplar: Erol Mutlu

... diyeceğim iyiler cennete gitsin, ben malumat dünyasına gitmek istiyorum, ama bu hastalık çalışmama engel oluyor, yoruluyorum çabucak, umarım bunun sebebi ilaçlardır, hastalık değildir. Yoksa yaşamının da pek bir anlamı kalmaz gibime geliyor. Eğer bu işi yapmazsam o zaman yaşamının da anlamsız olacağını düşünüyorum, başka bir iş yapamam artık yani...

Erol Hocanın yazdığı bu satırları okumak, hastalığımı duyduğumuz andan daha fazla etkileyici belki de... Onun ölümünün magazin malzemesi yapıldığı dünya olmasa gerek o "malumat dünyası"... Gazetelerdeki kanser, aşk ve ölüm sözcüklerine sığdırılan bir yitme öyküsüne yanıt, belki de bir yaşam(a) öyküsüyle verilmeli... Bir yaşamı öğrenme arzusuna adamının öyküsüyle...

Akademiklik insanın kendisiyle olan bir kavga. Onun için bir şey öğrendiğinde haz alıyorsun, Ahmet bunu biliyordu şimdi ben de biliyorum diye değil. Öğrenmek için de her türlü öğrenme kaynağını açık tutmak lazım. Şimdi bu helvayı yememiş olanlar mesela bir şeyler yazan büyük isimleri öğretici olarak görüyorlar, oysa onlar da öğrenici, hem de en iyi ve has türünden. İnsan yazdııkça da öğreniyor, hem de sırf okurkenkinden daha da çok öğreniyor, master, doktora tezleri bize neler neler öğretti. Yazdığımız kitaplar bize neler neler öğretti. Nihayet gezdiğimiz kütüphaneler, orada dokunduğumuz kitaplar bize neler öğretti.

D. Beybin Kejanlıoğlu
Ankara Üniversitesi
İletişim Fakültesi